

UCHWAŁA NR
RADY MIASTA OSTRÓW MAZOWIECKA

z dnia 2025 r.

w sprawie stanowiska dotyczącego zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153), Rada Miasta Ostrowi Mazowieckiej uchwala, co następuje:

§ 1.

Rada Miasta Ostrowi Mazowieckiej wyraża stanowisko w sprawie zmiany przepisów prawa dotyczących ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Stanowisko, o którym mowa w § 1, kieruje się do:

1. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Prezesa Rady Ministrów,
3. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
4. Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej,
7. Posłów na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
8. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej,
9. Senatorów Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
10. Samorządów gminnych z terenu województwa mazowieckiego,
11. Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej,
12. Unii Miasteczek Polskich,
13. Związku Miast Polskich.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miasta Ostrowi Mazowiecka.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta

Tomasz Koczara

Załącznik do uchwały nr

Rady Miasta Ostrów Mazowiecka

z dnia.....2025 r.

Stanowisko Rady Miasta Ostrów Mazowiecka z dnia.....

Rada Miasta Ostrowi Mazowieckiej wyraża głębokie zaniepokojenie obecnym stanem prawnym, który nakłada na gminy obowiązek finansowania pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej, przy jednoczesnym ograniczeniu możliwości skutecznego egzekwowania należnych opłat od osób zobowiązanych.

Obecnie duża część kosztów utrzymania mieszkańców w domach pomocy społecznej ponoszona jest przez gminy, co stanowi znaczące obciążenie dla lokalnych budżetów i ogranicza środki przeznaczane na realizację innych zadań własnych gminy, istotnych dla mieszkańców. Brak skutecznych instrumentów prawnych w zakresie egzekucji opłat powoduje, że ciężar finansowy przenoszony jest w praktyce wyłącznie na gminy.

W ocenie Rady Miasta Ostrowi Mazowieckiej konieczne jest:

- umożliwienia gminom dochodzenia zwrotu ponoszonej różnicy w kosztach pobytu mieszkańca w DPS z masy spadkowej, niezależnie od tego, czy mieszkaniec wywiązywał się z obowiązku wpłacania 70% dochodu,

- wzmocnienia instrumentów egzekucyjnych wobec członków rodziny zobowiązanych do współfinansowania kosztów,

- rozważenia systemowych rozwiązań, które w większym stopniu przeniosą finansowanie pobytu mieszkańców w DPS na budżet państwa.

Rada Miasta Ostrowi Mazowieckiej apeluje do władz państwowych oraz parlamentarzystów o pilne podjęcie działań legislacyjnych, które pozwolą na odciążenie gmin w tym zakresie oraz zapewnią bardziej sprawiedliwy i efektywny system finansowania opieki w domach pomocy społecznej.

Podjęcie uchwały i skierowanie stanowiska do najważniejszych organów państwowych, parlamentarzystów oraz organizacji samorządowych jest wyrazem troski o sprawiedliwy podział zadań i odpowiedzialności finansowej pomiędzy państwem a samorządami oraz ma na celu ochronę interesów mieszkańców miasta.

Uzasadnienie
do projektu uchwały w sprawie stanowiska dotyczącego zmiany przepisów
prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w
domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Zgodnie z art. 61 ust. 1–3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1214, poz. 1302), opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszone są w określonej kolejności: w pierwszej kolejności przez mieszkańca domu (lub jego przedstawiciela ustawowego w przypadku osób małoletnich), następnie – przez członków rodziny (małżonka, zstępnych przed wstępnymi), a na końcu przez gminę, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnosi mieszkaniiec domu, w wysokości nie większej niż 70% swojego dochodu.

W przypadku gdy mieszkaniiec ponosi pełną odpłatność za pobyt, obowiązek członków rodziny oraz gminy wygasa. Jeżeli natomiast opłata nie pokrywa pełnego kosztu utrzymania mieszkańca, gmina zobowiązana jest do uzupełnienia brakującej kwoty. W sytuacji, gdy osoby zobowiązane (mieszkaniiec, rodzina lub inne osoby, które zawarły stosowną umowę) nie wywiązują się z obowiązku płatności, opłatę tę uiszcza gmina w trybie zastępczym. Koszty te podlegają zwrotowi na zasadach określonych w przepisach o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Na mocy art. 96 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, gmina ma także prawo dochodzenia zwrotu poniesionych wydatków od osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, ich spadkobierców, a w określonych sytuacjach – również od członków rodziny (małżonka, zstępnych przed wstępnymi), jeśli wcześniej zwrot nie został dokonany.

W praktyce prowadzi to do sytuacji, w której gmina przez wiele lat finansuje różnicę w kosztach pobytu mieszkańca w DPS, mimo że osoba ta posiada majątek (np. mieszkanie), który przechodzi na spadkobierców, niepartycypujących w kosztach utrzymania.

Dla zobrazowania skali problemu: średni roczny koszt pobytu jednego mieszkańca w państwowym domu pomocy społecznej w 2024 r. wyniósł 69 574,95 zł, a w 2025 r. koszty te jeszcze wzrosły. Nawet przy regularnym wnoszeniu opłaty w wysokości 70% dochodu przez mieszkańca, na gminę przypada istotna część wydatków – stanowiąca poważne obciążenie budżetu samorządu.

Mając na uwadze powyższe, Rada Miasta Ostrów Mazowiecka apeluje o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmian w prawie polegających na umożliwieniu dochodzenia zapłaconej różnicy miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w DPS z masy spadkowej mieszkańca DPS niezależnie od tego, czy wywiązywał on się z pokrywania tego kosztu w postaci przekazywania 70% swojego dochodu.

Podjęcie niniejszej uchwały i wystąpienie do właściwych organów państwowych ma na celu ochronę stabilności finansowej Miasta Ostrów Mazowiecka oraz zapewnienie bardziej sprawiedliwego i efektywnego systemu finansowania domów pomocy społecznej.